



Nieuws ▾

Laatste nieuws

Binnenland

Politiek

Buitenland

Economie

Video

Fotoserie

Kerk & Religie ▾

Christenvervolging

Beroepingswerk

Afscheid en intrede

Kerkdiensten

Kerktijden

Opinie ▶

Commentaar

Weblogs

Toegespiest

Welbeschouwd

Gedachtegoed

Focus

Goed bekeken

Achterstevoren

Buitenlandse zaken

Beeldenstorm

Boeken ◀

Muziek ◀

Achtergrond ◀

Dossiers ◀

Service ◀

Abonneevoordeel ◀

Banen ◀

OPINIE

Holocaust geen straf van God, maar werk van de duisternis

13-02-2013 21:11 | Dr. Ewald Mackay



De "Hal van de namen" in holocaustmuseum Yad Vashem in Jeruzalem. Foto EPA

De Holocaust is niet een straf van God, maar een werk van de duisternis, stelt dr. Ewald Mackay. En zelfs in die duisternis schijnen nog vonken van Gods licht.

Als kind vond ik bij ons thuis op zolder in een oud kastje de vier delen van Anne de Vries' "Reis door de nacht". De titel ervan vind ik nog steeds een diep en waar beeld van de oorlog. De gehele

geschiedenis is een schaduwland, maar de Holocaust is werkelijk de nacht van de geschiedenis. Waar is God in deze nacht?

Hitlers symbool is de swastika of het hakenkruis. Dat is een Indo-Germaans symbool: een rad van de tijd. Er zal een nieuwe tijd aanbreken en Hitler is de lichtgod van dat rijk. Hij zag zichzelf als een Christusgestalte, maar dan in de Germaanse trekken van Richard Wagners opera "Parsifal".

Himmler, Hess en Eckhart vormden een occult genootschap. Jaarlijks vierden zij op 30 april de Walpurgisnacht, een satanisch, oud-Germaans ritueel. Het is niet zonder reden dat Hitler op 30 april (1945) zelfmoord pleegde. Velen werden gebiologeerd door Hitlers dwingende kracht. De duisternis komt immers als een engel des lichts.

Zelfs de Duitse kerken lieten zich verblinden; op veel kansels lagen "Mein Kampf" en de Bijbel naast elkaar. Gelukkig waren er ook christenen die hem doorzagen. Een van hen, Hans-Bern von Haeften, werkte mee aan de aanslag op Hitler in juni 1944. Toen Von Haeften voor zijn beulen stond zei hij dat hij had meegewerkt aan de aanslag „omdat Hitler een groot vertegenwoordiger van het kwaad is.”

Elie Wiesel

Waar was God in deze duisternis? Het antwoord van Joodse overlevenden op deze zeer moeilijke vraag beweegt zich grofweg tussen twee uitersten.

Aan de ene kant is er de visie van de Joodse schrijver Elie Wiesel. Hij beschrijft hoe op een dag enkele Joodse mannen worden opgehangen. Iedereen moet toekijken. Dan klinkt er bijna onhoorbaar door de rijen de vraag: „Waar is God?” Voor Wiesel is er geen antwoord op deze vraag. Auschwitz kán niet samengaan met de goede God, en in vertwijfeling of soms zelfs geloofsverlies blijven deze overlevenden achter.

Aan de andere kant is er de visie van Yossel Rakover, die een gebed schreef vlak voordat hij stierf. Dit gebed vertolkt het oude geloof in de verkiezing van Israël. God koos Israël als Zijn oogappel. De duisternis haat God. De duisternis wil het licht Gods doven door Hem in de ogen te slaan. Maar Yossel Rakover bidt: „Hoor Israël, de Heere onze God is Eén.”

Nederlandse kerken

Hoe zagen de Nederlandse kerken de nazi's? Zij konden niet weten wat wij achteraf weten en we moeten voorzichtig zijn in ons oordeel: wat zouden wijzelf gedaan hebben? Tegelijk moeten we ook eerlijk zijn. Er waren in alle kerken zowel verzetsmensen zoals Johannes Post en collaborateurs als NSB-dominee Boissevain. Nogal eens werd de oorlog gezien als een straf Gods voor zondig Europa en de Holocaust als een gevolg van de Joodse afwijzing van Christus.

Maar er zijn ook andere stemmen. De familie Ten Boom beschouwde het als geloofsplicht om de "oudste broeder" te helpen onderduiken. De zussen komen in Ravensbrück terecht en proberen daar een licht te zijn. Op zondag is er bij een klein elektrisch lampje een geheime kerkdienst met mensen uit allerlei kerken: „Een voorsmaak van de hemel.”

Zo is er ook Floris Bakels, die in "Nacht und Nebel" zegt: „Zoals het licht van de vuurtoren bij zonnig weer op zee slechts als een vonkje te zien is maar 's nachts verblindende bundels uitstraalt, zo was ook de Almachtige, in het gewone leven een

MEER UIT DEZE RUBRIEK



Ideologische achtergrond verklaart meningsverschillen tussen economen
Economen verschillen niet...

Paus Benedictus XVI leest roomse traditie terug in Bijbel

Oud-minister Donner: Nehemia een bestuurder van formaat

Zonnepaneelquotum leidt uiteindelijk tot minder duurzaamheid

Stel nationale herdenkingsdag slavernij in op 1 juli

Rol slachtoffer in strafzaken wordt te groot

Oudere ontgoocheld door grote daling inkomsten en vermogen

Zelfs theologie kan wezen reformatorische cultuur niet peilen

„Partijen moeten de handen ineenslaan voor herbestemming kerken”

Geweld in boek Openbaring spiegel van de werkelijkheid

Aanpak pesten moet gericht zijn op identiteitsontwikkeling

Speciaal voor u als abonnee van het RD...



Zo ging dat toen
Zes dvd's vol nostalgie

Bestel nu!

vonk, in het kamp op fenomenale wijze tegenwoordig – en dat is de eigenlijke boodschap die ik te brengen heb.”

Vonken van licht

Waar is God in de Holocaust? Naar mijn overtuiging is de Holocaust een werk der duisternis en niet een straf Gods. God laat de duisternis –zoals bij Job– naar zijn uiterste grens gaan. Mensen hebben van Hem de algemene genade van de eigen morele verantwoordelijkheid gekregen omdat ze anders slechts marionetten zouden zijn. Tot het einde der tijden blijven het onkruid en de tarwe verstrengeld. Pas dan zal Gods licht de duisternis definitief verzweigen.

Tegelijk mogen we zeggen dat Hij in de Holocaust overal is waar vonken van licht schijnen. Dietrich Bonhoeffer zegt het zo diep en mooi in zijn gedicht "Goede machten", dat hij schreef op oudejaarsdag 1944 – zijn laatste oudejaarsdag, want hij zal in het nieuwe jaar gaan sterven onder de handen van zijn beulen: „Wij weten het: Uw licht schijnt in de nacht.”

De auteur is docent (cultuur)geschiedenis en filosofie aan hogeschool Driestar Educatief te Gouda. Dit artikel is een verkorte weergave van de lezing die hij gisteravond hield op de scholengemeenschap Gomarus te Gorinchem in het kader van hun "Nacht van de geschiedenis".



[Abonnementen](#) | [Adverteren](#) | [Redactie](#) | [Service](#) | [Contact](#) | [Copyright](#)

RD.nl is de site van het Reformatorisch Dagblad en een onderdeel van de Erdee Media Groep.

NIEUWS

- [Home](#)
- [Laatste nieuws](#)
- [Binnenland](#)
- [Politiek](#)
- [Buitenland](#)
- [Economie](#)
- [Video](#)

KERK & RELIGIE

- [Kerknieuws](#)
- [Beroepingswerk](#)
- [Afscheid en intrede](#)
- [Kerkdiensten](#)
- [Kerktijden](#)

OPINIE

- [Opinie](#)
- [Weblogs](#)
- [Toegespitst](#)
- [Welbeschouwd](#)
- [Gedachtegoed](#)
- [Goed bekeken](#)
- [Achterstevoren](#)
- [Buitenlandse zaken](#)

ACHTERGROND

- [Boeken](#)
- [Muziek](#)
- [Koninklijk huis](#)
- [Gezondheid](#)
- [Consument](#)
- [Onderwijs & Samenleving](#)
- [Geschiedenis & Cultuur](#)
- [Natuur & Techniek](#)

CONTACT MET HET RD

- [Contact met de redactie](#)
- [Contact met de opinieredactie](#)
- [Contact met de abonneeservice](#)
- [Contact met de advertentieafdeling](#)

VOLG HET RD

- [Twitter, Facebook, Google+, Pinterest](#)
- [RSS](#)

ZOEKEN IN DIGIBRON